

Sluttrapport fra Norsk Vanns arbeidsgruppe for klimatilpasning og overvann

Arbeidsgruppas mandat og medlemmer

Arbeidsgruppa for klimatilpasning og overvann hadde sitt første møte 13. desember 2011 og sitt avsluttende møte 18. desember 2013.

Styret i Norsk Vann hadde gitt arbeidsgruppa følgende mandat:

- Drøfte strategi for arbeidet med klimatilpasning og overvann overfor myndigheter og tverrfaglig innad i kommunene
- Være en ressursgruppe for sekretariatet i arbeidet med å påvirke til snarlige ansvarsavklaringer og egnede juridiske og økonomiske rammebetingelser på overvannsområdet
- Bistå sekretariatet i arbeidet med å påvirke myndighetenes arbeid med en varslet Stortingsmelding om klimatilpasning 2012
- Sørge for erfaringsformidling til kommunene om konkrete tilpasningstiltak på overvannsområdet gjennom etablerte infokanaler

I sitt første møte ble siste kulepunkt i mandatet besluttet endret til:

- Gi sekretariatet innspill om kommunenes behov for info om konkrete tilpasningstiltak og pilotprosjekter på overvannsområdet

Arbeidsgruppens har hatt følgende medlemmer:

- Jan Stenersen, Tromsø kommune (leder)
- Knut Bjarne Sætre, Bærum kommune,
- Ann Janette Hansen, Fredrikstad kommune,
- Eva Britt Isager, Bergen kommune og
- Anton Bø, Askøy kommune
- Elin Riise, Norsk Vann (sekretær)

Toril Hofshagen fulgte arbeidet fortløpene, deltok på møter, kom med innspill og formidlet arbeidsgruppas anbefalinger til relevante myndigheter.

I hele perioden har arbeidsgruppa hatt jevnlig kontakt og diskusjoner om klimatilpasningsarbeidet i regi av Klimatilpasningssekretariatet og Fremtidens byer gjennom Gry Backe i DSB. I tillegg hadde arbeidsgruppa møte med Ole Jørgen Grann

som jobber med klimatilpasning i KS og Ingunn Lindeman i Miljødirektoratet høsten 2013.

Stortingsmelding om klimatilpasning

Som en oppfølging NOU 2010: 10 *Tilpassing til eit klima i endring* satte Miljøverndepartementet i gang et arbeid med å utarbeide en stortingsmelding om klimatilpasning, Meld. St. nr. 33 (2012-2013). Arbeidsgruppa bidro til å spisse og kvalitetssikre Norsk Vanns innspill til departementets arbeid med meldingen. Det ble formidlet i møte med Miljøverndepartementet 26. januar 2012 som et notat.

Arbeidsgruppa kom i tillegg fram til at Norsk Vann skulle formidle følgende tre hovedbudskap fra notatet i sitt videre påvirkningsarbeid:

- Behov for en nasjonal overvannsmyndighet
- Avklare hva som er en kommunes ansvar for overvann som eier av avløpsledninger, som forurensningsmyndighet etter forurensningsloven, som vassdragsmyndighet etter vannressursloven, som plan- og bygningsmyndighet etter plan- og bygningsloven, og hva som er grunneiernes/huseiernes ansvar?
- Avklare hvordan nødvendige overvannstiltak som ikke går i ledning skal finansieres.

Vannskader og regresskrav

Våren 2012 utarbeidet arbeidsgruppa et forslag til hvordan forsikringsbransjens vannskadestatistikk kunne bli mer nyansert og gi bedre grunnlag for beslutninger om forbedringstiltak for både huseier og kommune. I tillegg konkretiserte arbeidsgruppa hvilke opplysninger kommunene trenger når forsikringsselskapene krever regress. Dette ble sendt i et brev til Finansnæringens fellesorganisasjon, nå Finans Norge, (FNO).

Som en oppfølging av brevet gjennomførte arbeidsgruppa et felles møte med FNOs klimareferansegruppe i august 2012, hvor FNO ga uttrykk for at de ville følge opp innspillene til bedret skadestatistikk. Videre ville de ta tak i et felles ønske om bedre skolering av takstmenn i vann- og avløpsspørsmål. Det ble diskutert muligheten for å pålegge informasjon om overhøyde ved eiendomstransaksjoner. Arbeidsgruppa påpekte at informasjon om overhøyde også bør vurderes ifm. eierskifteforsikringer. Norsk Vann vil gi innspill om at overhøyde nevnes særskilt i ny standard for teknisk tilstandsanalyse til bruk ved omsetning av boliger, NS 3600.

FNO og Norsk Vann ble videre enige om å vurdere mulighetene for et felles prosjekt for håndtering av regressaker. Dette har foreløpig resultert i et utkast til felles notat om bedre regressprosesser, som FNO arbeider videre med.

Arbeidsgruppen bisto FNO og deres konsulent med kvalitetssikring av deres pilotprosjekt om kommuners nytte av økt tilgang på skadedata. Jan representerte arbeidsgruppen på "kick off-møtet" 22 mai 2013 og flere i arbeidsgruppa kommer fra kommuner som er representert i undersøkelsen.

På vegne av arbeidsgruppen presenterte Jan arbeidet med klimatilpasning og overvann i møte med Vannskaderådet hos Sintef høsten 2012 med fokus på:

- Økt havnivå
- Forventet økning av vannskader fra tilbakeslag og
- Kvaliteten på takstmanns vurdering av skadeårsaker med tanke på bedre dokumentasjon av hva som egentlig forårsaker vannskader.

Brosjyre om kjelleroversvømmelser

Sammen med FNO, Huseiernes Landsforbund og Norske Boligbyggelags Landsforbund oppdaterte og relanserte arbeidsgruppa brosjyren som fulgte overvannsveiledningen i 2005 om kjelleroversvømmelser.

Håndtering av vann fra veger

Våren 2012 hadde arbeidsgruppa møte med Gordana Petcovic fra Vegdirektoratet med tanke på nærmere samarbeid om håndtering av vann fra veger. Arbeidsgruppen fulgte opp dette med en formell henvendelse med forslag om et samarbeidsprosjekt. Dette resulterte i prosjektforslaget (Vedlegg 5) om Håndtering av vann fra veger som gjennomføres i samarbeid med Vegdirektoratet og Vegforum for byer og tettsteder (VBT)/KS. Prosjektet skal rapporteres i februar 2014.

Norsk klimaservicesenter og nedbørmålere

Eirik Førland i Norsk klimaservicesenter/Met ga i møte med utvalget uttrykk for at de ønsker et tettere samarbeid med kommunene. Korttidsnedbør er et stort satsningsområde og Met kan gi kommunene råd ift. innkjøp og drift, og kvalitetssikre data og gjøre IVF-kurver allment tilgjengelig. Arbeidsgruppa mente innkjøp og drift av nedbørmålere kan finansieres med va-midler. Kommunene må finne konkret lokalitet, noe som kan innebære mye jobb ift. båndlegging av området rundt målerne.

Arbeidsgruppa ga i møte med Ingunn Lindeman i Miljødirektoratet, som har budsjettansvar for senteret, uttrykk for at kommunene må ha kostnadsfri tilgang til dataene som lagres. Det er også viktig at kommunene får tilstrekkelig bistand til å fortolke dataene. Arbeidsgruppa vektla at det må bli et «servicesenter» for kommunenes planleggingsarbeid. Det er særlig viktig at kommunene får tilstrekkelig informasjon for å kunne ta stiling til en framtidrettet dimensjonering av avløpsledningene. Videre bør senteret gi kommunene veiledning i håndtering av nedbørmålere, eksempelvis ift. valg av målere og utplassering av disse.

Artikler til Bulletin

Alle i arbeidsgruppa ble oppfordret til å skrive en artikkel om lokale erfaringer til Norsk Vanns bulletin. Vinteren 2013 skrev Eva Britt om Bergens planer om åpning av kanal mellom lille og store Lungegårdsvannet, våren skrev Jan om Tromsøs frostsikring av overvannsledning i en fjellside, høsten skrev Knut Bjarne om Bærums separering og bekkeåpning, Ann Janette vil skrive om frakobling av taknedløp i Fredrikstad og Anton om kontroll av utført separering av avløpsledninger.

Forslag til videre arbeid

Innspill til lovutvalget bør være den viktigste satsningen innen klimatilpasning og overvann det nærmeste året. Alle i arbeidsgruppa stiller seg til disposisjon som referansepersoner til Norsk Vann, som etter all sannsynlighet får et medlem i utvalget.

Brosjyren som skal utarbeides til huseieres om håndtering av overvann bør utformes som en lettfattelig «inspirasjonsfolder» med gode illustrasjoner. I tillegg bør man gi tilgang til ytterligere informasjon (i likhet med det som er angitt i brosjyren til Bærum kommune) som kommunene kan legge ut på sine nettsider. Dette kan utføres av sekretariatet i Norsk Vann, blant annet ved hjelp av nytilsatt kommunikasjonsrådgiver.

Notatet om bedre regress-prosesser bør følges opp i form av sjekklister for kommuner og forsikringsselskap.

Hamar 8. januar 2014
Arbeidsgruppe for klimatilpasning og overvann